

Den Haag, 17 november 2005

In de brief aan uw commissie d.d. 19 januari 2005 heb ik toegezegd u nader te zullen informeren over de wijze waarop ik diverse problemen rond de notariële archieven tot een oplossing wil brengen, zowel voor de korte als de lange termijn.

Als belangrijkste korte termijnprobleem is in die brief gewezen op het in enkele arrondissementen achterwege gebleven zijn van de wettelijk verplichte splitsing en overbrenging van de notariële archieven uit de periode 1916–1925. Vanwege de wettelijke bewaartermijn van 100 jaar in de notariële archieven moeten de uiterste willen van de overige notariële akten ouder dan 75 jaar gescheiden worden, alvorens overbrenging van de laatste naar de rijksarchiefbewaarplaatsen toegestaan is.

Ik heb daarbij aangegeven het – gelet op de huidige wet en een uitspraak van het Hof Amsterdam – onvermijdelijk te achten dat de kosten van het splitsen voor mijn rekening zouden komen. Inmiddels zijn binnen het Ministerie van Justitie inzet en middelen toebedeeld en wordt projectmatig gewerkt aan de splitsing en overbrenging. Tegenslag hierbij is dat de materiële staat van de archieven in enkele arrondissementen zeer te wensen overlaat (o.m. zijn schimmels geconstateerd), zodat het noodzakelijk is deze eerst in een zodanige staat te brengen dat deze verder kunnen worden bewerkt en overgebracht. Het streven is niettemin de splitsing en overbrenging uiterlijk medio 2006 af te ronden. In de afgelopen maanden zijn al in enkele arrondissementen de noodzakelijke werkzaamheden afgerond. Ook is opgelost de problematiek dat al gesplitste delen van notarieel archief niet naar de rijksarchiefbewaarplaatsen overgebracht konden worden, omdat de aangeboden archiefbescheiden niet opgenomen konden worden om praktische redenen zoals verbouwingen en/of ruimtegebrek.

Voor wat betreft de niet gesplitste archieven uit de periode 1926–1999 wordt – zoals aangekondigd – bezien of het mogelijk is om de wettelijke bewaartermijnen weer gelijk te trekken zodat splitsen in de toekomst niet nodig zal zijn. Overleg hiertoe is gaande, onder meer met de KNB en op ambtelijk niveau met het Nationaal Archief. Wel al is gebleken dat aan het gelijktrekken van de termijnen bezwaren en nadelen kleven, zowel wanneer beide termijnen op 100 als wanneer deze op 75 jaar worden gesteld.

Tenslotte de huisvestingsproblematiek. Zoals in mijn brief d.d. 19 januari vermeld zijn de notariële archiefbewaarplaatsen, een enkele uitzondering daargelaten, gehuisvest in ruimten van de rechtbanken in de 19 arrondissementen. Een aanzienlijk deel hiervan is vol en/of voldoet niet aan de eisen van de Archiefwet. Bij een aantal rechtbanken zijn de notariële archieven deels ondergebracht in de ruimten van de gerechtelijke archieven, waardoor niet gewaarborgd is dat alleen de notaris-bewaarder toegang tot de archiefbescheiden heeft. Deze situaties zullen moeten worden aangepast.

Op een aantal plaatsen is sinds januari jl. wat betreft het ruimtetekort een hoogstens marginale verbetering van de situatie voor de korte termijn bereikt of zal die worden bereikt door de overbrenging van het blok 1916–1925. Een meer structurele oplossing van deze complexe problematiek gaat de nodige energie en tijd vergen voor onder meer onderzoek, overleg en praktische maatregelen. Daarbij moet de situatie per archiefbewaarplaats worden bezien. De notariële archieven in de algemene bewaarplaatsen beslaan in totaal meer dan 15 km en dit zal in de

toekomst nog sterk toenemen. Er zijn veel betrokkenen, zoals de KNB, de notaris-bewaarders, de kamers van toezicht, de Raad voor de Rechtspraak, gerechtsarchivarissen, de algemeen rijksarchivaris, het Nationaal Archief en de Regionale Historische Centra, de Rijksarchiefininspectie, de Rijksgebouwendienst, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Justitie. Het voornemen is om vanaf begin volgend jaar met (vertegenwoordigers van) een aantal van de genoemde betrokkenen naar structurele oplossingen te zoeken.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner